



## Kolmen roolin keraamikko

Keraamikko Airi Hortling tuntee todistavansa jatkuvaa kolmoisdraamaa. On taiteilija, joka pyytää tietoa tutkijana, joka taas havainnot taiteilijan fantasiamaailmaa. Ja on myös opettaja, joka haluaa välittää taiteilijan ja tutkijan kokemukset edelleen. Nämä draamahenkilöt asuvat hänen sisällään.

-Olen työskennellyt nyt 30 vuotta keramiikan parissa ja huomannut, että nämä henkilöt todella tarvitsevat toisiaan. Minun on jatkuvasti kokeiltava niitä asioita joita tiedollisesti osaan. Tieto ja käytäntö synnyttävät edelleen uutta tietoa, jota voi jakaa eteenpäin.

Airi Hortling astelee suurten afrikkalaismallisten saviruukkujensa (nuoruuden töitä) äärelle ja kertoo omakohtaisen esimerkin kokemustiedon tärkeydestä. Hän valmisti isohkon erän ruukkuja, josta suurin osa paukahti poltossa sirpaleiksi. Periaatteessa hän kyllä oli tiennyt, miten prosessi kulkee.

Monet voivottelivat, minulle hukkaan mennyttä työtä. Mutta minusta se oli pikemminkin hieno kokemus, sillä sen jälkeen olen osannut arvostaa kaikkia museoiden kokoelmiin sisältyviä upeita töitä.

-Sukupolvesta toiseen siirtyvä kokemustieto on äärimmäisen arvokasta tietoa.

## Läpileikkaus tuotannosta

Suomen kotiteollisuusmuseossa on esillä näyttely Airi Hortlingin (s. 1943) töistä vuosilta 1969-1996. Taiteilija-tutkija-opettaja -näyttely on ensimmäinen laaja läpileikkaus Hortlingin keramiikkataiteesta.

-En koe tätä varsinaisena gallerianäyttelynä, jossa katsojan pitäisi tuijottaa yksittäiseen esineeseen, vaan kyse on enemmän työprosessien esittelystä, Airi Hortling antaa vinkin kotiteollisuusmuseon kävijälle.

Materiaalin ja muodon yhteenkuuluvuuden tutkiminen on ollut Hortlingille aina hyvin tärkeää. Materiaalilla on sille ominainen esteettinen ilme, Hortling ajattelee.

Mutta pitää niitä viljejä ideoitakin seurata. Airi Hortling sanoo, että hänellä on aina ollut tarve leikkiä savella, olla "uhmaikäinen".

-Työt ovat tavallaan kuin päiväkirjanlehtiä, eivät niin hirveän harkittuja vaan olen ottanut käteen savea ja katsonut mitä siitä tulee.

Se on sitä *taiteilijaa*. Tutkija astuu näyttävästi esiin esimerkiksi värikokeiluissa. Väripigmenttien käyttö tuli ryminällä suomalaisen keramiikkaan 1980-luvulla eli kyse on suhteellisen tuoreesta ilmiöstä. Aiemmin koristeellisuus oli suorastaan pannassa.

Taideteollisen korkeakoulun materiaaliopin lehtorina Airi Hortling on tehnyt uraa uurtavaa työtä väripigmenttien tutkijana' Hortlingia kiinnostavat erityisesti luonnon mineraalit.

## Moninaisuutta yksinkertaistaen

Raaka-aineiden hankinta ei nykyään tuota ongelmia. Yhteydet pelaa ja jotakuinkin mitä vaan mistä vaan saa tilaamalla. Valikoima on valtava, mikä on tavallaan sokeuttanut ihmisiä - värikkyyttä värien vuoksi.

Airi Hortling haluaa nykyään kulkea toiseen suuntaan. Vanhojen kiinalaisten mestareiden merkinnät mineraaleista ja

niiden käyttämisestä ovat tarjonneet antoisan pohjan Hortlingin omille kokeiluille.

-Minua kiehtoo se, kuinka kahden-kolmen-neljän aineksen yhdistelmällä päästään eri sävyihin, ettei tarvitsisi pitää kymmeniä säkkejä raaka-aineita varastossa.

Kun materiaali joutuu 1 200 - 1 300 asteen lämpötilaan, ei sen käyttäytymistä voida mitenkään täysin täsmällisesti ennakoida. Airi Hortling puhuu keramiikan valmistuksesta trillerinä. lopputulos on aina pienoinen arvoitus. Täysin ei tarvitse kuitenkaan tukeutua sattumaan.

- On vain kokeiltava ja yritettävä löytää joku loogisuus kokeista. Ja se teettää paljon töitä.

### **Tietoa jaetaan puolin ja toisin**

Materiaalin käyttäytymistä tutkivan keraamikon työssä nivoutuvat Hortlingin mukaan yhteen geologia, minerologia, kemia ja keramiikka. Alue on monitahoinen, ja siksi sen tietämyksellä on kysyntää. Airi Hortling on käynyt pitämässä aiheesta esitelmiä kansainvälisissä konferensseissa, joiden ilmapiirin hän on kokenut kannustavan avoimeksi.

- Keraamikkaa ei lueta enää pelkästään savityöläiseksi, vaan tietoa jaetaan puolin ja toisin.

Airi Hortling on viime vuosina tutkinut yhä tiiviimmin Suomen maaperästä löytyviä mineraaleja. Kun hän aloitti opiskelunsa 1960-luvulla, oli vallalla ajatus, että maassamme on hyvin niukalti keramiikan valmistukseen soveltuvia raaka-aineita.

-Nyt minulla on oikea intohimo osoittaa, että Suomen maaperässä on paljon mineraaleja ja kivilajeja, joita keramiikassa voidaan soveltaa, Airi Hortling sanoo. Viime vuonna Hortling julkaisi aiheesta kirjan nimeltä *Kivinen maa*.

Mikko Voutilainen / Keskisuomalainen 2.11.1996

Airi Hortling, taiteilija-tutkija-opettaja.

Näyttely Suomen kotiteollisuusmuseossa 1.12.1996 saakka.